

ZASADY REALIZACJI PROCESU REWITALIZACJI W NAWIĄZANIU DO WYTYCZNYCH W ZAKRESIE REWITALIZACJI W PROGRAMACH OPERACYJNYCH NA LATA 2014–2020

Katowice
02.10.2015 r.

**Miasta składają się nie
tylko z domów i ulic,
ale także z ludzi i ich
nadziei**

DEFINICJA REWITALIZACJI

Wytyczne MliR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

DEFINICJA REWITALIZACJI

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020

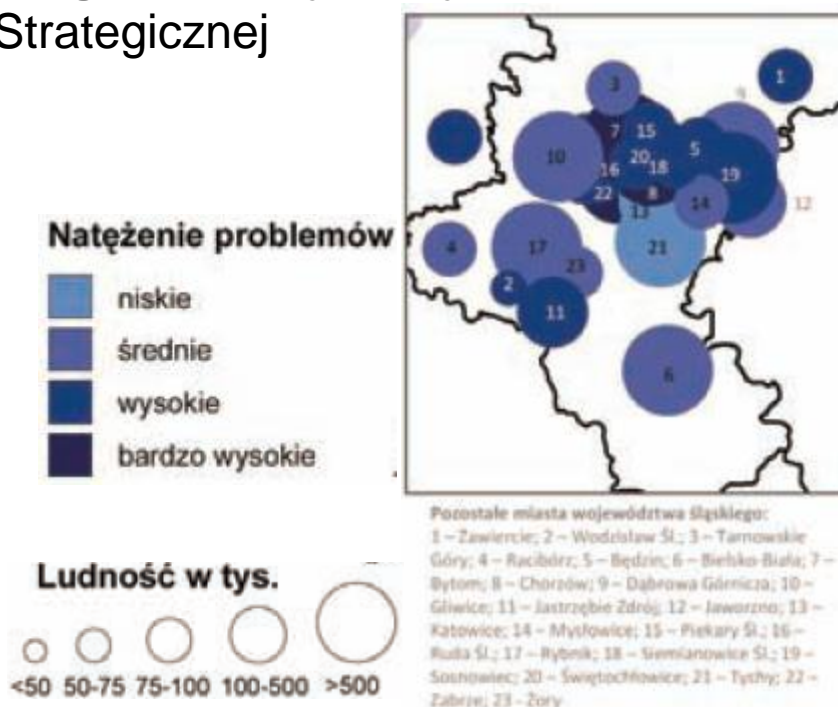
Rewitalizacja – wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, lokalnej gospodarki oraz przestrzeni-środowiska i infrastruktury), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany, spójny oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Proces rewitalizacji jest procesem wieloletnim prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością.

DEFINICJA REWITALIZACJI

- Sama definicja rewitalizacji jasno wskazuje na konieczność zapewnienia **komplementarności** działań.
- Komplementarność to synergia i wzajemnie uzupełnienie się świadomie podejmowanych działań poprzez skierowanie zintensyfikowanego wsparcia na efektywniejsze rozwiązanie problemu i osiągnięcie założonego celu.
- Dlatego kluczowe jest określenie przedsięwzięcia/przedsięwzięć i zdefiniowanie **wspólnego dla wszystkich podejmowanych działań celu** oraz celów wzajemnie uzupełniających się.
- W przypadku **rewitalizacji** jest to **wyprowadzenie ze stanu kryzysowego społeczności lokalnych** zamieszkujących obszary zdegradowane.
- W procesie rewitalizacji muszą mieć możliwość działania wszystkie strony (**mieszkańcy** [zasada **nic o nas bez nas**], jst, przedsiębiorcy, trzeci sektor).

REWITALIZACJA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH PAŃSTWA

- **Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**
Rewitalizacja jako narzędzie rozwoju
- **Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020**
Określenie Obszarów Strategicznej Interwencji (**OSI**)

REWITALIZACJA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH PAŃSTWA

- **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**

W planach zagospodarowania przestrzennego województw należy wyznaczyć obszary, które (na poziomie lokalnym) powinny zostać objęte kompleksowymi programami rewitalizacji/restrukturyzacji oraz regionalnymi programami inwestycyjnymi, wpisującymi się w strategię rozwoju danego miasta (łącznie działania na obszarach zdegradowanych i tych dobrze rozwijających się), jak również w strategię rozwoju województwa. Przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju.

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020**

- **Krajowa Polityka Miejska (projekt)**

REWITALIZACJA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH PAŃSTWA

- **Krajowa Polityka Miejska (projekt)**

Zgodnie z zaleceniami ETO (Sprawozdanie specjalne nr 23/2012 ETO), państwa członkowskie UE powinny m.in. realizować wymóg, aby projekty dotyczące rewitalizacji terenów zdegradowanych stanowiły część zintegrowanego planu rozwoju danego miasta lub obszaru.

Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone w miastach, które niezależnie od wielkości, funkcji i położenia, borykają się z wewnętrznymi problemami, przy czym nadanie nowych funkcji, odnowa lub modernizacja techniczna obszarów i fragmentów przestrzeni publicznych jest środkiem, a nie celem rewitalizacji. **Celami rewitalizacji są odnowa społeczna, gospodarcza, przestrzenna oraz środowiskowa.**

REWITALIZACJA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH PAŃSTWA

- **Krajowa Polityka Miejska (projekt)**

Ważne, aby nowa generacja programów rewitalizacji **nie powtarzała popełnianych (w kraju i za granicą) typowych błędów** w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, takich jak np. **podejmowanie pod hasłem rewitalizacji punktowych działań w zakresie infrastruktury, z pominięciem kontekstu społecznego**, gospodarczego, środowiskowego czy związanego z tożsamością danego obszaru, a także jego społecznego i przestrzennego otoczenia. **Nie powinny to być wybiórcze inwestycje, nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni**, skupione tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych (np. dotyczące poprawy samej estetyki rynku miejskiego z pominięciem funkcji rynku jako miejsca spotkań, „agory”, aktywności gospodarczej itd.).

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020**

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WSL 2014 – 2020

rozdział IV Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji,

punkt A.1 Planowane wsparcie rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020

Narzędzia wspierające proces rewitalizacji

- Przedsięwzięcia w zakresie rewitalizacji najpełniej będą wdrażane poprzez projekty realizowane w ramach:
- Zintegrowanych/ Regionalnych Inwestycji Terytorialnych
- Obszaru Strategicznej Interwencji (Bytom i Radzionków)

Dwufunduszowość

- W celu wzmocnienia procesu rewitalizacji zaplanowano komplementarność interwencji dla projektów rewitalizacyjnych, które są współfinansowane zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) różnych celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, zarówno w ramach regionalnego, jak i krajowego programu operacyjnego.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

Uwzględniając zapisy Umowy Partnerstwa oraz zapisy RPO WSL 2014-2020 w obszarze rewitalizacji największą komplementarnością wewnątrzprogramową i funduszkową charakteryzują się osie priorytetowe:

- **IX Włączenie społeczne (EFS)**
- **X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna (EFRR)**

Wsparcie inwestycyjne projektów z EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe jest wyłącznie w powiązaniu z **działaniami realizowanymi z EFS**, które **pełnią rolę wiodącą** względem EFRR.

Projekty realizowane w ramach ZIT/RIT/OSI muszą wykazywać charakter przedsięwzięć kompleksowych, koordynujących interwencję infrastrukturalną z wsparciem realizowanym w ramach EFS.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

W ramach EFRR główny ciężar wsparcia procesu rewitalizacji został położony na priorytet inwestycyjny 9b **wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.**

- Alokacja na Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, zostanie w całości przeznaczona na wsparcie procesu rewitalizacji.
- W ramach Działania 10.3 realizowane będą tzw. projekty korowe – mające kluczowe znaczenie dla procesu rewitalizacji prowadzonego na terenie zdegradowanych miast.
- W przypadku pozostałych priorytetów inwestycyjnych EFRR, IZ RPO WSL 2014-2020 wprowadzi m.in. preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w postaci dodatkowych punktów w procedurze konkursowego trybu wyboru projektów w postaci dedykowanych kryteriów wyboru projektów.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

W zakresie interwencji EFS kluczowe dla zapewnienia komplementarności podejmowanych działań są priorytety inwestycyjne:

- **9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie**
  - Wzmacnianie lokalnych społeczności, m.in. poprzez organizowanie społeczności lokalnych
- **9iv ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym**
  - Zapewnienie dostępu do usług społecznych, świadczonych w lokalnym środowisku
  - Zapewnienie dostępu do bezpłatnych usług zdrowotnych

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

- Podejmowane w ramach Poddziałania 9.1.1 (ZIT), 9.1.2 (RIT), 9.1.3 (OSI) przedsięwzięcia (realizowane w ramach 9i):
  - **stanowią podstawę** działań kompleksowego programu rewitalizacji
  - stanowią istotny element przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacyjnych (PR) poszczególnych miast
  - wpisują się w Strategie ZIT/RIT poszczególnych Subregionów.
- Podejmowane w ramach Poddziałania 9.2.1 (ZIT), 9.2.2 (RIT), 9.2.3 (OSI) przedsięwzięcia (realizowane w ramach 9iv) :
  - **stanowią dopełnienie** kompleksowego programu rewitalizacji
  - stanowią uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacyjnych (PR) poszczególnych miast
  - wpisują się w Strategie ZIT/RIT poszczególnych Subregionów.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

Dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć w ramach Działania 9.2 nie wynikających bezpośrednio z opracowanych programów rewitalizacyjnych, jednak w takim przypadku obligatoryjne jest zachowanie komplementarności z interwencją podejmowaną ze środków EFRR, o ile taka jest realizowana.

Pozostały katalog wskazanych z EFS stanowi dopełnienie katalogu wsparcia:

- **Oś VII Regionalny Rynek Pracy:**

- 7.1.1 (ZIT) i 7.1.2 (RIT) Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych
- 7.3.1 (ZIT) i 7.3.2 (RIT) Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych
- 7.4.1 (ZIT) Outplacement

- **Oś VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy:**
  - 8.1.1 (ZIT) i 8.1.2 (RIT) Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat
  - 8.2.1 (ZIT) i 8.2.2 (RIT) Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa
  - 8.3.1 (ZIT) Realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej
- **Oś XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego:**
  - 11.4.1 (ZIT) i 11.4.2 (RIT) Kształcenie ustawiczne

Wskazane przedsięwzięcia muszą wpisywać się w Strategie ZIT/RIT poszczególnych Subregionów oraz wynikać z programów rewitalizacyjnych poszczególnych miast.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

Z punktu widzenia rewitalizacji jako procesu rewitalizacja musi być:

- elementem całościowej wizji rozwoju gminy
- przez nią koordynowanego
- realizowanego w ścisłej współpracy wielu podmiotów
- i przy społecznej partycypacji

Kluczem do przeprowadzenia rewitalizacji jest wieloaspektowe wsparcie obszarów kryzysowych, dlatego:

- **Zasada komplementarności** po stronie EFS zostanie również spełniona, gdy projekt realizowany ze środków EFRR wynika z interwencji społecznej i jest realizowany w ramach innych przedsięwzięć finansowanych z środków EFS, tj. działań wdrażanych poza ZIT/RIT/OSI.

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

Rewitalizacja	9b	10.3 Poddziałania; 10.3.1, 10.3.2, 10.3.4	9i	Działanie 9.1 Poddziałania 9.1.1, 9.1.2, 9.1.3 projekty korowe
		projekty korowe	9iv	Działanie 9.2 Poddziałanie 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3
	Priorytety uzupełniające EFS (rewitalizacja ZIT/RIT)			
			8i	Działanie 7.1. Poddziałanie 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3
			8iii	Działanie 7.3 Poddziałanie 7.3.1, 7.3.2
			8v	Działanie 7.4 Poddziałanie 7.4.1
			8iv	Działanie 8.1 Poddziałanie 8.1.1, 8.1.2
			8v	Działanie 8.2, Poddziałanie 8.2.1, 8.2.2
			8vi	Działanie 8.3, Poddziałanie 8.3.1
		Zakres rozszerzony dla OSI Bytom	9v	Działanie 9.3, Poddziałanie 9.3.1
		10iii	Działanie 11.4 Poddziałanie 11.4.1, 11.4.2	
	Zakres rozszerzony dla OSI Bytom	10i	Działanie 11.1, Poddziałanie 11.1.3	

Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

1. Poddziałanie 10.3.1 - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – ZIT
2. Poddziałanie 10.3.2 - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – RIT
3. Poddziałanie 10.3.3 - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - Konkurs (dedykowane jest miastom wskazanym w KSRR 2010-202 oraz UP jako Obszary Strategicznej Interwencji wymagające rewitalizacji za wyjątkiem Bytomia i Radzionkowa)
4. Poddziałanie 10.3.4 - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – OSI
5. Poddziałanie 10.3.5 - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie

Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

1. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach przemysłowych/ powojkowych/popegeerowskich/ pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.
2. Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.
3. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.

Poniżej znajdują się priorytety inwestycyjne, które mają znaczenie dla szeroko pojętej rewitalizacji:

- 3a - promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości;
- 4c - wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;
- 6c - zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- 6d - ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę;

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 - 2020

- 8i - dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników;
- 8iii - praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw;
- 8iv - równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę;
- 8v - przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
- 8vi - aktywne i zdrowe starzenie się;
- 9a - inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych;

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 – 2020

- 9b - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich;
- 9i - aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;
- 9iv - ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;
- 9v - wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia; (realizowane wyłącznie w OSI Bytom)
- 10a – inwestycje w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej;

REWITALIZACJA W RPO WSL 2014 - 2020

10 i (realizowane wyłącznie w ramach OSI Bytom);

10iii - wyrównanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzenie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

Opracowanie i realizacja projektów rewitalizacyjnych musi być oparta na:

- Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- Inicjowanym, opracowanym i uchwalonym przez radę gminy programie rewitalizacji

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

- Działania rewitalizacyjne muszą być skoncentrowane na rozwiązywaniu negatywnych zjawisk społecznych, będących podstawową przyczyną kryzysu danego obszaru gminy. W szczególności:
  - bezrobocia,
  - ubóstwa,
  - przestępczości,
  - problemów edukacyjnych,
  - niskiego kapitału społecznego lub niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.
- Zgodnie z wymogami wskazanymi w projekcie ustawy i w Wytycznych program rewitalizacji łącznie nie może obejmować więcej niż **20%** powierzchni gminy i dotyczy więcej niż **30%** mieszkańców gminy.
- Powyższe podejście pozwoli na prowadzenie rewitalizacji tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

Działania rewitalizacyjne, zgodnie z definicją rewitalizacji, co do zasady, **powinny być realizowane na obszarach zdegradowanych.**

Wyjątki:

Projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem do rewitalizacji mogą być realizowane o ile **służą realizacji celów** wynikających z **programów rewitalizacji**. Dotyczy to zwłaszcza:

- inicjatyw społecznych nakierowanych na aktywizację zawodową mieszkańców, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru zdegradowanego mogą być podejmowane poza tym obszarem;
- obszarów pokolejowych i przemysłowych gdzie nie ma mieszkańców, ale wokół tego terenu także zidentyfikowano problemy społeczne.

W takiej sytuacji realizacja danego projektu wymaga szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań oraz efektywności oddziaływania danego projektu na proces rewitalizacji.

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji zawiera co najmniej:
  - a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
  - b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
  - c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
  - d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
  - e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;

WYTYCZNE MIIR W ZAKRESIE REWITALIZACJI

- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

**Wydział Europejskiego Funduszu
Społecznego
Wydział Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego**

ul. Dąbrowskiego 23,
40-037 Katowice

Telefony: **32 77 40 172 / 32 77 40 193 / 32
77 40 194 / 32 77 40 418**

więcej na: rpo.slaskie.pl